

Jak se zorientovat v pojištění osob

Netřeba se pít o tom, že je oblast pojištění oblastí složitou. Pojďme si společně projít pro běžného klienta nejdůležitější oblast, a to pojištění osob. Než se do toho pustíme, je třeba říct, že v západních zemích je životní pojištění rozšířenější než pojištění majetku. I to je důvod, proč je potřeba mít jasno v tom, jaké druhy životního pojištění existují a k čemu jsou dobré.

Základním produktem pojištění osob je životní pojištění. Základními motivy sjednávání životního pojištění je finanční zabezpečení blízkých osob pro případ smrti nebo závažné zdravotní újmy pojištěného. Může to však být i finanční zabezpečení vlastní osoby pojištěného, v případě dožití konce pojištění.

Druhy životního pojištění

Pojištění pro případ smrti – pojistnou událostí je smrt pojištěného.

Pojištění pro případ dožití – pojistnou událostí je dožití sjednaného věku pojištěným.

Pojištění smíšené (pojištění pro případ smrti nebo dožití) – pojistnou událostí je smrt pojištěného nebo dožití sjednaného konce pojištění.

Na životní pojištění lze pohlížet také z hlediska, zda pojistný produkt obsahuje či neobsahuje rezervovnou („kapitálovou“) složku, životní pojištění se pak člení na:

- rezervovné životní pojištění – zahrnuje kapitálové, důchodové, univerzální nebo investiční životní pojištění;
- nerezervovné životní pojištění – bývá označováno jako rizikové životní pojištění nebo také jako pojištění pro případ smrti.

U rezervovných produktů je v případě uplynutí pojistné doby vyplacena naakumulovaná finanční částka nebo je vyplácen dohodnutý důchod (renta). Jedná se o pojištění, které může mít dobu trvání až do důchodového věku, a naakumulované peníze mohou být určeny jako základ financí na stáří. Pokud je doba pojištění nejméně pět let a pojištěná osoba je na konci pojistné doby ve věku 60 a více let a nejsou umožněny částečné výběry, může si z daňového základu odečíst ročně zaplacené pojistné až do částky 12 000 Kč. Na toto pojištění také může přispívat zaměstnavatel a jeho příspěvky jsou osvobozeny od daně.

Zatímco u kapitálového, důchodového a univerzálního životního pojištění je část zaplaceného pojistného zhodnocována technickou úrokovou mírou, což je garantované zhodnocení pojistné rezervy, jehož maximální výši stanovuje v současnosti Česká národní banka a aktuálně činí 1,3 %, pak u investičního životního pojištění je opět část pojistného investována do vnitřních fondů nebo strategií pojišťovny, ale je podstupováno tržní riziko kolísání nebo ztráty hodnoty.

Na druhou stranu je u investičního životního pojištění vyšší potenciál výnosu. U konvenčních produktů nás může příjemně překvapit připsání podílů na výnosech nad rámec garantované technické úrokové míry.

U nerezervovných produktů

se na konci pojistné doby žádné plnění nevyplácí, protože inkasované pojistné bylo průběžně spotřebováno na poskytovanou pojistnou ochranu. Jedná se o levnější druh pojištění (netvoří se kapitál), který se využívá ke krytí dluhů (hypoték) nebo zajištění blízkých osob pro případ smrti pojištěné osoby.

Základními motivy sjednávání životního pojištění je finanční zabezpečení blízkých osob pro případ smrti nebo závažné zdravotní újmy pojištěného

Poměrně novou konstrukci představuje investiční životní pojištění, v jehož hlavním tarifu je obsaženo pojištění pro případ smrti, a mohlo by tedy být kategorizováno jako rizikové životní pojištění. Lze však u něj fakultativně hradit investiční pojistné formou pravidelně placeného, poplatkově výhodnějšího, mimořádného pojistného.

Je to stále pojištění

Ačkoliv typy životního pojištění

Foto archiv OVB Allfinanz

nesou několik příznaků indikujících tvorbu kapitálu, je primární funkcí životního pojištění stále pojištění pro případ smrti. Pojištění pro případ dožití, jímž je pojišťováno riziko dlouhověkosti, tedy potřeby finančního zabezpečení v postproduktivním věku, má být spíš jen nástrojem diverzifikace mezi typy finančních produktů nebo jejich poskytovateli.

Moderní flexibilní produkty umožňují kapitálovou složku pojistné smlouvy významně potlačit, při vhodném nastavení je pak očekávané modelované plnění v případě dožití pouze v řádu několika desítek tisíc korun.

Pro tvorbu kapitálu mají finanční poradci k dispozici jiné typy produktů, daňově zvýhodněné jiným způsobem nebo třeba i vůbec.

Jestliže jsme v úvodu uváděli, že jedním ze základních motivů pro sjednání životního pojištění je zabezpečení blízkých osob pro případ smrti, pak musíme vydvihnout jednu nespornou výhodu, kterou představuje možnost určení obmyšlených osob. Obmyšlenou osobou je osoba oprávněná k přijetí pojistného plnění v případě smrti pojištěné osoby. Určením obmyšlené oso-

by, resp. obmyšlených osob může pojištěný nejen určit osoby, jimž má být pojistné plnění vyplaceno, ale dokonce stanovit i jejich podíly. Pokud by měla pojištěná osoba např. nezletilé, nevýdělečné činné dítě, může být jeho podíl stanoven ve vyšší procentuální výši než u ostatních, již dospělých výdělečně činných dětí nebo manželky.

Určení obmyšlených osob má přednost před děděním ze zákona, dědicové jsou navíc dle občanského zákoníku oprávněni k přijetí pojistného plnění, až pokud by nebylo manžela pojištěného, dětí pojištěného a rodičů pojištěného v uvedeném pořadí.

Smrt, dožití a co dál?

Samo o sobě by životní pojištění pro pojištěného nebylo příliš atraktivní, pojistit se pro případ smrti a tím zabezpečit a ochránit své blízké je sice ušlechtilé, během života však mohou nastat události nekončící smrtí

zdravotnímu stavu nebude v dospělosti schopno vykonávat výdělečnou činnost.

Z pojištění závažných onemocnění pojišťovna poskytne plnění v případě stanovení diagnózy uvedených v pojistných podmínkách.

U výše uvedených doplňkových pojištění se samozřejmě závažnost dopadů, jež jsou předmětem pojistného krytí, odráží v ceně pojistného.

V oblasti úrazových pojištění se v nabídce pojistných pro-

ků. Z něho je poskytována výše pojistného plnění v závislosti na rozsahu trvalých následků, které úraz po ustálení zanechá. K určení výše plnění pojišťovny využívají vlastní oceňovací tabulky, ve kterých je konkrétní tělesné poškození mající trvalé následky ohodnoceno ve formě procentního plnění ze sjednané pojistné částky.

Prakticky všechny produkty s pojištěním trvalých následků úrazu zahrnují tzv. progresivní plnění spočívající v nelineárním, ale naopak progresivním navyšování plnění dle rozsahu tělesného poškození. To znamená, že čím vyšší tělesné poškození pojištěný utrpí, tím násobně vyšší je i pojistné plnění. Není výjimkou, že při 100% tělesném poškození dle oceňovacích tabulek lze obdržet plnění např. ve výši osminásobku sjednané pojistné částky.

Pojištění denního odškodného a tělesného poškození pak mají poskytnout plnění při úrazech, které nezbytně vyžadují léčení. Pojišťovny opět využívají vlastní oceňovací tabulky, u denního odškodného je u úrazů uváděn maximální počet dnů, za které pojištěný může

obdržet sjednanou denní dávku, u tělesného poškození

představuje nástroj pro rozhodnutí pojištěného, zda požaduje plnění již za krátkodobější pracovní neschopnosti, nebo zda je pro něj dostačující plnění až při dlouhodobější pracovní neschopnosti, protože je krátkodobé výpadky příjmu schopen financovat z disponibilních rezerv. Sjednaná délka karenční doba má samozřejmě vliv na cenu pojištění. Čím kratší karenční doba, tím vyšší pojistné a naopak.

Pojištění denních dávek při pobytu v nemocnici poskytne plnění za počet půlnocí strávených v nemocnici, pojistné plnění lze využít zejména jako zdroj pro financování nadstandardního pokoje apod.

Komu, co a kdy?

Poté, co jsme si ozřejmili základní druhy pojištění, se kterými se můžeme v pojištění osob setkat, vyvstává otázka, komu, co a v jakém okamžiku vlastně sjednat.

Kromě toho, že poradce musí zjistit potřeby a cíle pojištěné osoby, je rovněž nezbytné nutně zohlednit fázi života, ve které se pojištěný nachází:

Lidský život lze rozdělit do několika základních etap:

- Dětství a studentský věk
Česká republika drží jeden neoslavovaný primát, patříme v Evropě mezi státy s největším množstvím úrazů dětí, zejména v silniční dopravě. Základním finančním produktem pro každé dítě by proto mělo být úrazové pojištění s krytím rizika trvalých následků úrazu a pojištění invalidity z mládí.

- Manželský nebo partnerský stav
Na prvním místě by v tomto období mělo být zajištění životních rizik. V produktové oblasti se jedná o životní pojištění, s krytím pro případ smrti, pojištěním závažných chorob, invalidity způsobené nemocí nebo úrazem, a nám již dobře známé úrazové pojištění.

- Zabezpečení rodiny a dětí
Pro rodiče vedle péče o výchovu dětí nastává úkol jejich zabezpečení, zejména proti trvalým následkům úrazu a invaliditě z mládí, jak jsme si již uvedli dříve.

- Předdůchodový a důchodový věk
Prioritou se stává finanční zajištění vlastního stáří. V tomto období klesá potřeba zajištění životních rizik s výjimkou úrazového pojištění. Na příjmech osob v předdůchodovém věku již zpravidla nezávisí další členové rodiny.

Závěrem

Jak je po přečtení výše uvedeného zřejmé, představuje pojištění osob komplexní a poměrně komplikovanou oblast finančnictví, ve které se běžný občan ne vždy snadno zorientuje. Proto je pro optimální nastavení pojistné ochrany a zejména následný servis vhodné využití finančního poradce, který dokáže srozumitelně vysvětlit a v diskuzi o potřebách s klientem nastavit vhodné pojištění nebo jeho kombinaci. Samozřejmostí je pak následný servis, který slouží k identifikování nových možných rizik, tak jak se v průběhu času vyvíjí životní situace klienta.

MARTIN NĚMEČEK
OVB Allfinanz, a. s.

STABILITA A TRADICE

46 LET NA EVROPSKÉM TRHU
FINANČNÍHO PORADENSTVÍ

